

ŠT. 5 1933/34 VRTEC LETNIK 64

Vaclav Beneš Třebizský — Orožen Janko:

Iz rodne kočice.

Čudotvorne dude.

(S Slanskega.)

Pred leti, ko so se še »črni doli« širili preko Liske, je živel v Podlesju — še daleč za Hrešico — v polrazpadli koči ubog metlar. Bil je vdovec. Žena mu je umrla pred šestimi leti in je zapustila revežu šest ubogih, nedoraslih otrok. Samo najstarejši deček je hodeval z očkom v brezovje po protje, mu pomagal delati metle in jih raznašal iz kraja v kraj. Ali časi so bili hudi, zelo hudi. Kmet ni imel kaj dati v usta, hodil je na tlako, lastno polje pa puščal neobdelano. Vsak dan sta se vračala ubogi metlar in najstarejši deček z metlami brez pare in brez kruha domov in pet grl je vedno tarnalo pred kočo, da očka že zopet ni nič prinesel.

»Hudo je, otroci, hudo; ali bolje bo, bolje, to uvidite,« je tolažil oče revčke in solze so mu kapljale po licih; mislil si je, zakaj mu Gospod Bog ni vzal z ženo tudi teh šestero ubogih otročičkov. A otroci, ubožci, so bili tako lačni, da so obgrizovali lubje.

Ko metlar tega že ni mogel več slišati in gledati, je šel v globok gozd, kjer je bila največja goščava in kjer so bile breze debele kakor klade ter visoke kakor hrasti na Krivoklatskem.

»Umreti moram«, je tarnal izmučeni mož in se oziral po vejah, da bi našel mesto, kjer bi si glava najbolje odpočila. »Ničesar nima ubožec na svetu, zato ga tudi ni treba,« je rekel in začel glasno jokati, ker se je spomnil na otroke.

Ko je tako bridko jokal, se je nenadoma pojavil pred njim neznan dedek s palico. Lase je imel bele, kakor je belo, kadar zapade o svetem Martinu prvi sneg.

»Tožiš in tožiš?« je pravil dedek s sočutnim glasom in se smehljaj.

»Kaj ne bi tožil, ljubi starček,« je rekel metlar.

»Pa zakaj tožiš?« je vpraševal starček.

»Glej, šest otrok imam, sedmi sem sam, več dni že nismo jedli in otroci glodajo lubje. Ker jih ne morem preživiti in tolikšne nesreče ne morem gledati, sem prišel v gozd, da bi se obesil.«

»Samo zato? Neumnež! Ne veš, da si dušo hotel dati hudiču?« se je zasmejal dedek, segel pod dolgo pisano suknjo, izvlekel izpod nje dude in jih dal metlarju. »Na, te-le dude vzemi; kadar se bo tebi ali tvojim hotelo jesti, zaigraj na nje in takoj bo lakote konec. Drugič pa ne misli na to, da bi se obesil. Slabo bi se ti lahko godilo.«

Starček je še govoril in izginil; brezovo listje je zašuštelo

Za trenutek se je metlar zavedel in ko bi ne bil držal v rokah dud, pravih dud, bi ne bil niti verjel, da je govoril s kakim starčkom.

Ni pa dolgo razmišljal, hitro se je vrnil domov in ko je zopet videl otroke, je bil vesel, da se ni obesil.

»Lakote je že konec, otroci!« je rekel razjokanim revčkom. Po teh besedah je takoj začel piskati in iz dud je prihitel dečko ter raznašal najrazličnejša jedila, dokler je metlar piskal.

A otroci so jedi požirali, kolikor so mogli, saj revčki že tri dni niso nič jedli. Ko so se najedli, so molili vsi skupaj za neznanega dobrotnika.

Nič več ni hodil v brezovje po protje, nič več ni delal metel, nič več jih ni razvažal z najstarejšim dečkom po okolici; želel si je samo, da bi še bila živa žena, ker je revica le malo dobrega okusila v svojem življenju.

Sreča na svetu pa ne traja dolgo; ali dobro je, da ne traja, sicer bi bil s svojo povestjo že pri kraju, a tako vam še kaj povem.

Ljudje so opazili, da metlar s Podlesja ne hodi več po protje in da ne plete več metel, ter so začeli marsikaj govoriti. Otroci so se pa tudi sami hvalili, da jim je očka iz gozda prinesel dude in kadarkoli nanje zaigra, da prihitijo iz njih dečko in donaša jedil, kolikor jim jih grlo poželi.

Mnogi niso privoščili metlarju srečnega življenja in škodoželjni jeziki so pripovedovali o čudežnih dudah kralju, ki je prebival v bližini na gradu.

Premeteni kralj je poslal po ljubega metlarja in mu naročil, naj prinese dude s seboj; ko je prišel siromak na grad, si je kralj dude ogledal in mu ponudil zanje tri sto tolarjev. Hočeš-nočeš jih je moral ubožeč dati, da bi se kralju ne zameril. »Tri sto tolarjev mi do smrti zadostuje, kralj se me bo dobro zapomnil in otrokom lahko to kdaj koristi,« si je pravil metlar in se skušal potolažiti. Ali uštel se je. Srebrnjakov je bilo dan za dnev manj; ko so imeli v koči dude, so se navadili na dobre čase, in tolarji so pošli hitro.

Čez nekaj časa se je naselila pri njih zopet stara beda in otroci so jokali, da je prodal očka dude. Ubožci so zopet grizli lubje.

»Beda sem bil, da nisem šel v kak kraj, kjer bi kralj ne bil zvedel zame,« je tožil metlar in šel v grad h kralju; ali niso ga pustili k njemu, skozi vrata so vrgli raztrganca.

Z gradu je šel po ravni cesti zopet v gozd, kjer je bila največja goščava in kjer so bile breze debele kakor klade in visoke kakor hrasti na Krivoklatskem.

Dedek je že tam čakal, sedel na mahu in se smehljaj.

»Ti si zopet tu?« se je začudil starček. »Saj sem vedel, da dud ne boš dolgo imel. Kam si jih dal?«

»Poslal je pome kralj, dragi dedek, in hočeš-nočeš sem mu jih moral pustiti. Dal mi je za nje tri sto tolarjev; ali veš, da so srebrnjaki okrogli in da se hitro razlezejo. Pri nas je zopet slabo, kakor je bilo tedaj, kd sem se hotel obesiti. Otroci zopet grizejo lubje in da bi tega ne videl in ne slišal, sem šel v gozd.«

»A prav si prišel. Dam ti druge dude, te-le,« je rekel dedek in resnično potegne izpod pisane suknje nove dude, na las podobne prvim. »Zopet zaigraj na nje in uvidiš, da ti bo šlo dobro. Ali premeten moraš biti, bolj premeten od lakomnega kralja. V tretje bi ti že ne pomogel več.«

Starček še ni nehal govoriti, ko je zašuštelo za njim brezovo listje.

Metlar si je ogledoval dude in se zahvalil Bogu, da ga je zopet rešil iz bede.

In komaj da je prišel h kočici, je že zopet začel igrati na dude; šest otrok mu je pridirjalo naproti, bili so veseli, da ima očka zopet dude in da ne bo treba več stradati in glodati lubja.

Zopet je hitel dečko iz čudežnih dud, ni pa raznašal tistega, kar si je grlo poželelo, ampak je z majhnim jermenastim bičem udarjal po otrokih, da so ubožci zbežali, kamor je kateri mogel. Očka je nejevoljno vrgel dude v vrečo in se je jezil, da se je starček v bedi iz njega še norčeval. Sedel je na prag pred kočo in premišljeval, kaj bi počel. A ko je tako premišljal, se je spomnil, kaj mu je rekel dedek, da naj bi bil bolj premeten od lakomnega kralja; vstal je, oblekel nedeljsko suknjo, vzal dude, jih spravil skrbno pod suknjo in šel h kralju v grad.

Otrokom je rekel, da se kmalu vrne in da jim prinese jesti, kar bodo hoteli.

V gradu so se prav tedaj pripravljali na veliko pojedino. Kralj je razposlal na vse strani sle s povabili in služabniki niso vedeli, česa bi se prej lotili. Kraljevske sobe so bile na stežaj odprte, ker so jih čistili in spreminjali v jedilno dvorano.

V naglici ni nihče opazil ubogega moža. A metlar se ni obotavljal, neopazno se je splazil do poslednjih sob, kjer je prebival sam kralj in kjer so visele dude na vratih na pozlačenem žeblju.

Niti sluha ni bilo tu o nikomer. Kralj je bil odšel v gozd na jelenji lov in dvorjani so bili z njim.

Urno je izvlekel metlar dude, ki jih je nosil pod suknjo, pozorno je pogledal okrog, da-li ga nihče ne vidi, nato pa je zamenjal dude ter se neopazno splazil iz gradu.

Tretji dan je bilo že polno gospode v kraljevskem gradu, a še vedno in vedno so prihajali na dvor novi gosti, tako da ni bilo niti mesta za vozove.

S prijaznim obrazom je pozdravil gostitelj vse goste in ko so posedli za mize, kjer so se blesketali zlati in srebrni krožniki, je stopil kralj v svojo sobo po dude — svojim velmožem o njih še ni bil povedal — in ko se je vrnil in zapiskal, je pritekel iz dud dečko, ki pa ni raznašal dragih jedil, najdražjih, kar jih grlo poželi, ampak je samo švigal po mizi in po obrazu in rokah tepel z bičem velmože, ki so vsi bežali iz jedilne dvorane na dvorišče ter kočijažem naročali, naj zaprežejo, da bi se takoj odpeljali. V pravem diru so odhajale kočije s kraljevega dvo-

rišča in gospodje v njih so se jezili na kralja, češ, da jih je imel za norca ter osmešil pred vsem svetom; rekli so, da ga bodo odstavili.

Kralj je treščil z dudami ob mramornati tlak, da so se razletele na sto kosov; ali najslabše se je pri tem godilo dvorjanom.

Tudi po metlarja je poslal; ali sli so se vračali drug za drugim, ne da bi bili kaj opravili, javljali so, da o metlarju v Podlesju ni niti sledu, in bili so kaznovani, ker niso privedli ubožca.

Ali gospoda odtlej kralja resnično ni več poslušala, drugega so si izvolili, lakomneža pa so izgnali — iz gradu.

Metlarju in otrokom se je pa dobro godilo. Preselili so se globoko v gozd in nikdar več niso okusili, kaj je tisto, čemur ljudje pravijo beda.

O čudotvornih dudah odtlej ni nihče več slišal, jaz tudi ne in zato vam ne vem nič več povedati. Brez dvoma so ostale v metlarjevem rodu.

Venceslav Winkler:

Črno kamenje.

Živel je dečko, reven fantič. Šel je k bogatemu gospodu za pastirja. Trpel je dan za dnev. S suhim kruhom je pasel ves dan. Vstajal je zgodaj, legel pozno in je bil zadovoljen, zmeraj zadovoljen. Gospod se ni zmenil zanj. Podnevi je spal, ponoči je veseljačil. Še od drugod je vabil gospodo k sebi in so pili in peli do jutra. Pijača in veseljačenje pa grunte in kraljestva tesnita, kaj bi grajskega bogastva ne. Plahnelo je in se nižalo, dokler se ni gospod ovedel, da je že pri koncu. Takrat je zapodil vse veseljake, zaprl se je v sobo in ga tri dni ni bilo nikamor.

Ubogemu pastirju se je pa gospod zasmilil. Začel je premišljevati, kako bi mu pomagal.

»Saj je revež,« je pravil na paši. »Zapeljali so ga.«

Slišala ga je kača in se privila izpod kamenja. Pastirček se je ustrašil in se kar usedel. Kača je pa dvignila glavo in povedala s človeškim glasom:

»Nikar se me ne bojš! Dober si, pomagala ti bom. Pojdi za menoj!«

Plašno se je dvignil in šel za kačo. Peljala ga je čez pašnik v skalovje. Fantič je zagledal pred seboj votlino. Šla sta vanjo in po dolgem rovu sta se prerila do temne dvorane.

»To je kamenje, ki gori,« je rekla kača.

»Tega bi pokazal gospodu. Prodajal ga bo in si

opomogel. Pa ne bodi predober. Domenita se, da bo polovico tvojega. Bogastva je za ves svet dovolj. Drugače ti bo hudo.«

Pastirček je obljubil, da bo storil tako in je šel takoj povedat gospodu, kaj je našel. Gospod se je razveselil. Obljubil mu je polovico vsega bogastva in še stanovanje do smrti v gradiču.

Potem so šli na delo. Od vseh strani so se začeli zgriinjati ljudje. Pripeljali so stroje in začeli kopati. Gospod in pastir sta nadzorovala delo. Z velikimi vozovi so spravljali črno kamenje v daljna mesta. V gradiču se je pa stekalo zlato. Od začetka je gospod dajal pastirju vedno njegovo polovico. Pozneje se mu je pa začelo dozdevati neumno, da bi imel pastir toliko kot gospod in mu je začel dajati manj. Pastirček je vedel, da se mu godi krivica, pa je molčal.

Leta so tekla. Gospod je postal bogat, še bogatejši kot kdaj poprej. Vsako leto so izkopali več črnega kamenja. Pod gradičem je vzraslo mesto. Gospod je sezidal nekaj belih hiš, delavci, ki so kopali, so pa postavili lesene kočice. V gradiču se je spet začelo veseljačenje. Dan za dnem je vriskala godba. Gospod se je smejal. Pastir je nekaj časa gledal gostovanja, potem se je umaknil v dolino v leseno kočico. Tam so živeli ljudje mirno in zadovoljno.

Gospodu je pa začelo spet primanjkovati denarja. Znižal je kopačem plačo, delati so morali več, da bi se več nakopalo. Da nima kamenje več cene, je tožil. Tudi pastirju je odtrgal vso podporo.

»Ne morem več. Ne veš, koliko stanejo stroji,« mu je rekel.

»Seveda,« je kimal pastir. »Saj se ne mudi. Pa kadar vam bo boljše šlo.«

In je šel in živel od prihrankov. Ko mu jih je zmanjkalo, se je ponižal in šel prosit za delo. Postal je kopač. Od jutra do večera je dolbel v zemlji in drobil črno kamenje, ker ga je sam odkril. In zraven je bil miren in zadovoljen, da so se vsi čudili.

»Gospod je v stiskah,« se je tolažil. »Vse mi bo povrnil, vse do zadnjega, kakor je obljubil. Veselice pa ima. Pa naj jih ima, zato je gospod. To je po pravici in postavi.« Takrat je srečal spet kačo.

»Kaj si storil?« je zakričala nad njim. »Ves svet sem ti dala v roke, pa ga nisi hotel zgrabiti. Niti za pravico se ne potegneš. Le pojdi, nikdar ti ne bo dobro. Od miloščine boš živel in pustil v kamenju znoj in kri.«

Tisti dan je tri podsulo. Čez par dni so jih izkopali. Tudi gospod jih je prišel gledat. Malo ga je pretreslo, rekel pa ni ničesar.

Potem je šlo čez svet prokletstvo. Enega za drugim je ubijalo. Pastir se je vsakokrat zgrozil. Gospod je premišljeval in se domislil. Pripeljali so nove stroje. Nekaj časa ni bilo nesreč. Potem so začele znova. Pastir je trpel, pa ni mogel jokati. In to je bilo najhuje.

Kača med črnim kamenjem je oživela. V lesenih kočah pod gradičem se je naselila groza. Sem in tja tudi lakota in mraz. Gospod je zgubil srce in se je smejal.

Potem je prišlo največje. Kača je zasula najboljši rov. Delo je obstalo. Črni ljudje po lesenih kočah so jokali in stiskali pesti. Šli so pred gospoda, zakaj ni rovov dal podpreti. Nagnal jih je. Nato so se uprli. Kričali so in razbijali so stroje. Prišli so vojaki in jih uklenili.

Takrat je pastir umrl. Jokal ni, ko ni mogel, kričal ni, ko ni smel, govoril ni, ker ni znal.

Gospod še živi. Črno kamenje še kopljejo. Ko bodo prikopali do pekla, bo konec. Tisto polovico, ki jo je pastirju obljubil, je pa gospod še zmeraj dolžan. Nihče ne ve, komu in kdaj bo plačal dolg.

VESELO IN SREČNO 1934 !

V sveti noči.

»Gloria in excelsis Deo —
slava Bogu na višavah —
et in terra pax hominibus —
mir ljudem naj bo v nižavah!
Dete božje je rojeno,
v jaslice je položeno,
svet pekla bo zdaj otel,
človek z Bogom spravljen spet,«
angelci pojo nocoj.

Z njimi, duša, se raduj,
z njimi srečna vsa zapoj:
Gloria in excelsis Deo —
slava Bogu na višavah —
et in terra pax hominibus —
mir ljudem naj bo v nižavah,
ki so z Bogom združeni,
z grehom ne okuženi.
Gloria in excelsis Deo!»

France Horvat:

Vsako leto na sveti večer.

Vsako leto na sveti večer
Jezušček k meni pride.
V moje oči pogleda,
če zvezdice v njih še gorijo,
če po potih še bele snežinke ležijo.

Ah, kaj bo vendar letos rekel,
kadar pride?
Zvezdice v mojih očeh so zbledele.
Snežinke po potih nič več niso bele
nič več niso bele ...

France Horvat:

Jezušček gre v Betlehem.

Zakaj so se smreke
v belem snegu nasmehnile?
Zakaj so se zvezdice
v belih poljih razgubile?
Ali ne veš, da gre
Jezušček nocoj v Betlehem?
Zato so vse poti tako bele,
zato je vse tiho ...
Še ptičke so ostrmele.

(Dalje.)

III.

Kraljevič Zmagoljub bi bil morda tudi kar pozabil, po kaj je prišel, tako nebeško je živel v raji punčk. Vendar je sreča trajala samo nekaj dni. Potem se je razlegel krik: »Čarovnica Punčara gre!« in punčke so bežale na vse strani. Zmagoljub pograbi svoj meč in steče čarovnici naproti. Ko jo zagleda, mu zastane kri v žilah. Ali, junak je junak, naj bo velik ali majhen. Premaga strah in gre v boj, tudi če ve, da bo poginil.

Samo trenutek je junaški Zmagoljub okleval; potem je zavihtel meč, da bi čarovnico usekal, kamorkoli že. A kaj, čarovnica je bila trikrat večja od njega in Zmagoljubu ni bila sreča mila. Preden je zamahnil, ga je zadela dolga šiba hudobne čarovnice tako močno, da je padel in čisto otrpel obležal med sto in sto punčkami. Nazadnje je čarovnica Punčara, kakor vsako leto, nabrala in odnesla devetdeset košev punčk, vmes pa še nesrečnega kraljeviča Zmagoljuba.

Gospodične v tovarni so se čudile, ko so našle to pot med punčkami kraljeviča. Vse so ga prišle gledat in dejale so, da je lep. Skrbno so mu popravile in zlikale obleko, poravnale skrivljen meč, namesto čelade, ki jo je bil izgubil, pa so mu napravile krasen klobuk s pisano nojevo perjanico. Postavile so ga na najvišjo polico, da so se še med delom lahko kdaj nanj ozrle, a vsaka mu je dala svoje ime. Tako je nesrečni junak Zmagoljub dobil v tovarni sto imen.

Ljubljanski trgovec je seveda tudi tisto leto prišel v tovarno punčke kupovat. Ko je odbral devet košev najlepših, je dolgo občudoval Zmagoljuba na polici, potem pa je rekel čarovnici Punčari: »Gospa, tudi tega

kraljeviča kupim! Sicer fantje niso kaj prida igrača, vendar, tako je lep in junaški, da se ga človek ne more nagledati!»

Tako so v tovarni poleg punčk vložili še Zmagoljuba v zaboj, zaboje naročenega blaga pa odposlali po železnici na naslov trgovine v Ljubljano. Ko so tam zaboje odprli, je bil kraljeviča najbolj vesel novi gospod poslovodja. »To bo nekaj za letošnje Miklavževo okno!« je dejal gospodarju. Pokazal ga je tudi gospodičnam v trgovini in vse so potrdile, da je res od sile lep.

Gospod poslovodja je urejeval okna za Miklavža in namenil največje okno samim punčkam. Razstavil je velike in majhne, v sredo mednje pa je postavil Zmagoljuba, ki je držal v roki meč in zrl tako junaško, kakor da stoji zunaj čarovnica Punčara. Pa ni stala pred izložbo hudobna čarovnica. Deklice s svojimi mamami so se gnetle pred šipo in toliko jih je bilo, da se je človek komaj mimo prerinil. Vsaka deklica si je izbrala punčko, kakršno si je želela za Miklavža.

Med gledalci je bila tudi Biba s svojo mamo. Biba je bila takrat stara dvanajst let in si je želela prav veliko punčko. Ko je pa zagledala Zmagoljuba v izložbi, je pozabila punčke in dejala mami: »Joj, če bi mi Miklavž tega kraljeviča prinesel!« In ker je bila Biba doma in v šoli pridna, ji ga je res prinesel.

Miklavževo jutro je bila tako srečna, kakor je srečen otrok, ki dobi, kar si je vroče pozelel. Kraljeviča je postavila na omaro nasproti postelje in dala mu je ime Zmagoljub. Mama jo je vprašala, zakaj ga je tako krstila, Biba je pa dejala: »Saj mu ne more biti drugače ime, ko je tako junaški!« Nevede je pravo ime uganila.

Vendar, kakor je bil ljubljanski trgovec omenil, fantje niso kaj pripravnega igrača. Tudi Zmagoljub je bil nekam okoren in neroden, da se je Biba rajša še s svojimi starimi punčkami igrala. Zmagoljuba je le zdaj pa zdaj pogledala in mu zvečer, preden je električno ugasnila in zaspala, voščila lahko noč. — A kar je res, je res! Zmagoljub je bil lep in to je potrdil, kdor ga je videl.

Minila je po tem Miklavževem dnevu zima in na spomlad je čarovnik Blagodej spet priletel nad Ljubljano in dejal: »Zadnjič sem si ogledal hiše, to pot pa moram pogledati, kaj počno Ljubljančani zvečer!« Letal je po ulicah mimo oken in videl, da skoraj vsi Ljubljančani že spe. Le malo jih je bilo na ulici, čeprav je bila ura šele deset.

»Tako je prav!« je dejal Blagodej. »Priden človek je zvečer truden in gre lepo zgodaj spat. Blagor mestu, ki ima tako zdravo zaspane meščane!«

Ko je pa Blagodej letel mimo odprtega Bibinega okna, je zagledal Zmagoljuba na omari. Postane v zraku pred oknom in vzkligne: »To je junaško srce, ki ga že dvanajst let po celem svetu iščem!«

Stopi skozi okno v sobo in vzame Zmagoljuba z omare. Potem se ozre po postelji in prepozna Bibo, zakaj čarovnikove oči so tudi v temi videle. Čudil se je, kako je že zrasla in žal mu je bilo, da prav nji odnese takega junaka. Vendar Zmagoljuba nikakor ni hotel dati iz rok in rekel je: »Ji dam pa v zameno nekaj drugega! Vile so mi zadnjič podarile zavitek lepote; meni starcu nima ta stvar kaj koristiti, njej bo pa še prav prišla!«

In čarovnik je vzel iz žepa zavitek, stresel na spečo Bibo ves zlati prah vilinske lepote, potem pa odletel z Zmagoljubom pod pazduho skozi okno domov, na svoj grad za deveto goro.

Zjutraj se je Biba zbudila in ozrla na zmagoljuba, da bi Zmagoljubu voščila dobro jutro, a Zmagoljuba ni bilo na omari. Pomencala si je oči

in pogledala drugič, pa ga tudi ni bilo. Vstane in preišče vso sobo. Zaman! Teče k mami in potoži: »Mama, Zmagoljub je izginil, nikjer ga ni več!«

Mama je ugotovila, da je res tako, a kam je kraljevič prešel, ni mogla uganiti. Žalostna je bila Biba in ne očka ne mama je nista mogla precej potolažiti. Šele čez štirinajst dni se je pomirila. Prepričana je bila, da ni Zmagoljuba nihče odnesel, ampak je moral iti sam. Seveda ji je bilo zanj žal, a zanimati jo je jela lepota, ki jo je bil čarovnik Blagodej stresel nanjo.

(Dalje.)

Oroslava:

Andrejčkov sveti večer.

Andrejčkov atek je brezposeln. In to je hudo. Kako hudo, Andrejček prav dobro ve, čeprav je šele osem let star. Brezposelnost je, ki nosi glad, hlad, mrz in skrb. Ta pošast je kriva, da Andrejček nima tople suknjice in mu že skoro prsti uhajajo iz raztrganih čevljev.

Le nekaj dni je še manjkalo do Božiča. V oknih so bleščale in vabile zvezdice, srebrne in zlate, Andrejček je vedel, da so za božična drevesca, da so samo ovite v blesteč papir, znotraj so pa iz same sladke čokolade. Letos Andrejček ne bo imel božičnega drevesca, ker je atek brezposeln in mama nima denarja.

Ves zelen je bil veliki trg pred cerkvijo. Od blizu in daleč so pripeljali kmetje smrečice naprodaj. Največ je bilo majhnih in košatih. Slabo oblečeni dečki, manjši in večji, pa so se ponujali kupcem, da jim nesejo smrečice domov. Med temi siromašnimi dečki je bil tudi Andrejček vsako popoldne, kadar ni imel šole.

Zadnje dneve pred prazniki so ljudje najbolj kupovali smrečice in mali nosači so imeli precej dela. Andrejček se je ponudil lepi gospe, ki je prišla na trg z malim, gosposko oblečenim dečkom, ter kupila smrečico. Vedel je, da gospa gotovo ne bo sama nesla smrečice domov in je brž pristopil v bojazni, da ga ne bi kdo drugi prehitel:

»Ali vam smem nesti smrečico, gospa?«

»Ti,« se je začudila gospa in premerila njegovo šibko postavico. »Saj ne boš mogel, drevesce je veliko in težko.«

»O, bom že,« je brž prikimal Andrejček ter segel po smrečici. Res je bila velika in težka, da je kar omahoval pod njo. Vendar se je premagoval na vso moč ter se delal močnega, ker se je bal, da bi gospa ne poklicala drugega, močnejšega dečka.

V veliki, lepi hiši je stanovala gospa. Lepa gospodična s čipkasto čepico na glavi jim je prišla odpret.

»Dajte fantku kave, da se pogreje,« ji je naročila gospa. In gospodična s čepico ga je prijazno povabila v kuhinjo.

»Ti, kako ti je pa ime?«, ga je vprašal deček, ki je prišel za njim v kuhinjo.

»Andrejček.«

»Jaz sem pa Bob,« se je mali moško potrkal na prsa.

»In tista,« je pokazal na gospodično s čepico, »je naša Marija, služkinja Marija.«

»Služkinja?«, se je začudil Andrejček in kar verjeti ni mogel.

»Da. Tista gospa, ki je kupila smrečico, je pa naša mamica, moja mamica. Ali ni lepa?«

Andrejček je pritrdil. Bob je pa dalje razlagal:

»Pa imam še konja, ki se guglje, medvedka, ki renči, žogo in knjige, v katerih so naslikani sloni, žirafe in krokodili. Na drevesčku, ki si ga prinesel ti, mi bo pa Jezušček prinesel piškotov in bonbonov za cel koš. Ali bo tudi tebi?«

»Ne,« je žalostno odkimal Andrejček.

Prišla je gospa in prinesla Andrejčku štiri dinarje in lepo jabolko.

»Mamica, ta deček pa ne bo imel božičnega drevesca,« je rekel Bob.

»Res ne?« se je začudila gospa.

Andrejček je žalostno sklonil glavo.

»Atek nič ne zasluži, pa nimamo denarja niti za kruh.«

»Ubožček,« ga je pomilovala gospa in se zamislila. Potem pa je dejala: »Čakaj, morda bom pa jaz lahko zate kaj naročila pri Jezuščku. Povej kako se pišeš in kje stanuješ.«

In na bel listek je napisala njegov naslov.

* * *

Andrejček tisto noč dolgo ni mogel zaspati. Mislil je na Bobija, ki ima konja, medvedka, žogo in knjigo s sloni in žirafami in na njegovo lepo mamo, ki mu je obljubila, da bo naročila Jezuščku, naj se spomni tudi nanj.

Proti poldnevu je potrkal. Andrejček je planil s stola. Pa je žalostno iznenaden obstal. Vstopil je samo pismonoša. Veliko, belo pismo je prinesel in ga izročil materi. Mati je odprla pismo in brala. Obraz ji je razžarila radost.

»No, Andrejček, Jezušček se te je spomnil. K božičnici moraš popoldne v Dobrodelni dom.«

Andrejček kar verjeti ni mogel. Šele, ko je sam prebral pismo, je verjel.

* * *

Velika dvorana je bila polna siromašnih otrok, katerih ni mogel Jezušček obiskati doma. V kotu je stala velika smreka, zlate in srebrne zvezdice so se zibale na njej. Sredi dvorane je bila dolga miza polna darov. Prijazne gospe so stale poleg in med njimi je Andrejček zagledal tudi Bobijevo mamo. Potegnil je mater za krilo, pa tudi gospa ga je že zagledala in je prišla k njima.

Prijazno se mu je nasmejala in rekla: »Vidiš fantek, pa se te je le spomnil Jezušček.«

Zastor se je dvignil, še preden se je utegnili Andrejček zahvaliti gospe. Zaigrala je nevidna godba. Rdeča luč je osvetljala oder, kjer je v jaslih sedel Jezušček, pravi živi Jezušček z zlatimi laski in v dolgi beli haljici. Marija se je sklanjala nanj in sveti Jožef ga je ljubeznivo gledal. Iz ozadja so priskakljali pastirčki in poklekli preden, za njimi so prišli angelčki z zlatimi zvezdicami v laseh in prelepo zapeli:

»Sveta noč, blažena noč...«

Največji angelček je imel veliko knjigo. Iz nje je bral imena otrok. Jezušček pa je razdeljeval darila in dobre gospe so mu pomagale.

Dva velika zavitka je dobil Andrejček. Prvi je bil poln sladkih dobrot, v drugem pa so bili čevlji in topla pletena jopica. Nepopisno je bil vesel. Pa tudi njegova mama je bila vsa srečna. Solze, ki so se ji blestele v očeh, so bile po dolgem času — solze radosti.

MLADI STRAŽARJI

Soči.

Soča bela, kaj so bele
tvoje vode od solzá
naših mater in sestrá,
ki ne bodo več vesele?

Soča modra, Soča
voda,
kaj si modra od nebá,
al' od našega morjá?
Kakšna tvoja bo usoda?

Soča, Soča, kdaj boš
rdeča?
Ko poteče naša kri,
boš imela barve tri
in naš dom ne bo več
ječa.

*Pesem sem napisal po spominu,
kakor sem jo pel pred petnajstimi
letí. Zelo bi bil vesel, da mi kdo
javi avtorja, če morda ni narodna.*

Urednik.

Benečani izrabljajo križarje.

Kralj Peter Kresimir IV. je srečno obnovil hrvatsko oblast nad Dalmacijo in pridobil Neretljansko, tako, da je mogel po pravici govoriti o »našem dalmatinskem morju«. Pri tem pa žal ni dolgo ostalo. Po kraljevi smrti so nastali težki strankarski boji in njegov naslednik Dmitar Zvonimir (1076—89) je bil baje ubit od lastnih podložnikov. Ker ni zapustil otrok, je skušala njegova vdova Jelena spraviti na hrvatski prestol svojega brata — ogrskega kralja Ladislava. Njemu se je pa upiral velik del Hrvatov in Ladislav je umrl, preden je postal tudi hrvatski kralj. To čast je dosegel šele Ladislavov naslednik Koloman, ki se je l. 1102 mirnim potom pogodil s hrvatskimi velikaši, da so ga sprejeli za kralja, s čimer se je Hrvatska za dolga stoletja združila z Ogrsko.

Ta združitev ni bila v prid hrvatski oblasti na Jadranu. Že za nasledstvenih bojev so se Benečani lahko nemoteno polastili Dalmacije, vendar jo je Koloman dobil nazaj. Njegov naslednik jo je zopet zgubil, nakar je prišla za nekaj časa neposredno pod bizantinsko oblast. Po smrti cesarja Manuela l. 1180 so se pa Bizantinci polagoma umaknili iz Adrije in za našo obalo se začelja vedno hujša borba med Benečani in hrvatsko-ogrsko državo. Njeni vladarji so bivali seveda po večini na Ogrskem in bili zaposleni z drugimi skrbmi, zato so se za morje in obalo premalo brigali, dokler se niso Benečani z zvijačo in silo res polastili vse hrvatske obale.

V tem boju je zlasti utrjeni Zader junaško branil svojo svobodo in dajal Benečanom največ opravka. Tudi veliki dož Henrik Dandolo, ki je zavladal z novim letom 1195, ga ni mogel ugnati. Beneška vlada na naši obali je tako oslabela, da se po l. 1200 dož niti ni več podpisoval za »vojvodo Dalmacije« in se je baje zaklel, da tega ne bo storil, dokler si zopet ne osvoji Zadra. Zadranani so pa škodovali Benetkam, kjer so le mogli in l. 1200 n. pr. zajeli dva beneška poslanca, ki sta potovala na cesarski dvor v Carigrad. Vendar se je že bližal konec neodvisnemu Zadru, in sicer od tam, od koder se ga je mogel najmanj bati — od križarjev.

Kakor znano, so bili kristjani na koncu 11. stol. v takozv. I. križarski vojni z velikimi žrtvami iztrgali Sveto deželo in zlasti mesto Jeruzalem iz oblasti sutovih mohamedanskih Seldžukov. Največ zaradi svoje nesloge pa so kristjani že čez pičlih sto let Jeruzalem in večino Sv. dežele zopet zgubili. Zaman ga je nato III. križarska vojna skušala osvoboditi — Jeruzalem je ostal v oblasti mogočnega egiptovskega sultana Saladina. Ko je ta l. 1193 nanaglooma umrl in se je njegovih 17 sinov jelo pri delitvi države pripraviti, so se kristjani opogumili in novoizvoljeni papež Inocenc III. je jel pripravljati IV. križarsko vojsko. Njegovemu pozivu so se odzvali predvsem francoski plemiči, pa le redki iz resničnega verskega navdušenja, večino je vodila samo sebična želja po slavi in bogastvu.

Ker so bile prejšnje vojne dokazale, da je pot po kopnem v Sv. deželo zelo neprilična, so se vsi zedinili za morsko pot; le, kam naj se najprej obrnejo, o tem so bili različnega mnenja. Eni so hoteli nad Aleksandrijo in Egipt, drugi pa naravnost v Sirijo in Sv. Deželo. Slednjič so odložili odločitev za Benetke, kjer so se zbrali, da se vkrcajo na ladje. Z Benečani so bili namreč sklenili pogodbo, da jih prepeljejo na svojih ladjah čez morje, za kar bi jim plačali v več obrokih križarji okoli 50 milijonov Din v današnji veljavi. Poleti l. 1202 so se začeli zbirati križarji v Benetkah, toda prišlo

jih je vsled raznih preprirov dosti manj in mnogi najbolj bogati so manjkali. Ko zato niso mogli zbrati pogojene vsote, da bi plačali Benečanom prevoz, je lokavi 90-letni dož Henrik Dandolo spretno izrabil njihovo zadrego: dolžno vsoto so mu morali odslužiti in peljal jih je kot najeto vojsko nad uporni Zader.

8. oktobra 1202 je odjadralo iz Benetk veliko brodovje, 72 galej in 140 tovornih ladij, ki so nosile zlasti konje in razne oblegovalne priprave. Strah je prevzel sedaj nezveste beneške podložnike in hiteli so se poklonit mogočnemu dožu, ki je pristal drugi dan na istrski obali v Piranu. »Ko so prebivalci mesta Trsta« — se bere v stari listini — »zvedeli o njegovem prihodu, so poslali svoje boljše može k njemu, ker so se, izgubivši njegovo milost, bali njegove jeze. Ti moške so prisegli v imenu vseh prebivalcev mesta Trsta, da hočejo podvreči sebe, svojo zemljo in svoje imetje doževi oblasti ter izpolnjevati njegove ukaze. On jih je nato, ne oziraje se na njih prejšnja nasprotovanja, sprejel v svojo milost ter rekel odposlanim možem, da naj se hitro vrnejo v svoje mesto ter tam naznanijo prebivalcem, da jim je zagotovil svojo milost. Prebivalci naj se pripravijo, da se mu slovesno poklonijo.«

»Ko je dož prišel z veliko vojsko do mesta Trsta, so ga sprejeli duhovniki v mašnih oblekah in z gorečimi svečami; zvonovi so zvonili in vsi so se podvrgli njegovi oblasti. Nato je dož sklical mestne prebivalce, da bi prisegli zvestobo njemu in njegovim naslednikom. Benečani in njih imetje naj bo varno in davka prosto po vsej tržaški zemlji. Tržačani naj po svoji zmognosti izvršujejo dolžne služnosti tako, kakor druga istrska mesta. Ako bi prišli morski roparji ali drugi razbojniki od Rovinja sem, jih morajo zasledovati in iti z vojsko nad nje. Ako bi jih ujeli, jih hočejo izročiti dožu.« Vse to so Tržačani dožu prisegli. Obljubili so mu vrh tega tudi, da »hočejo vsako leto na praznik sv. Martina na svoje stroške pripeljati iz svoje pokrajine na obrežje doževe palače 50 veder najboljšega vina. Ako pa bi kdaj ravnali proti tej pogodbi, obljubijo plačati dožu in njegovim naslednikom 100 liber čistega zlata.«

To pogodbo smo obširneje in deloma dobesedno navedli, ker je značilna za beneško osvajalno politiko, pa tudi zato, ker se nahaja med 358 podpisanimi Tržačani mnogo Slovencev. Te izdajajo lepa domača imena in primki, kakor Blagožit, Dragonja, Stanko Hrabre, Neško, Prvin, Sobeslav, Stojan ali pa imajo tuja osebna imena s pristavkom »Sclavo« (= Slovan), n. pr. Walter Sclavo i. dr. Dokazuje nam torej, da so že takrat bivali v Trstu tudi Slovenci, in sicer kot odlični meščani, ki so zastopali svoje mesto pri tako važni zadevi, kot je bila ta pogodba z beneškim dožem. Skoro enako pogodbo so sklenile z njim Milje in najbrž tudi druga istrska mesta, kajti šele čez mesec dni je prijadral dož pred Zader.

(Dalje.)

Razglednice Jadranske Straže: Oblastni odbor JS v Ljubljani hoče zgraditi svoj lastni dom ob Jadranu in s tem omogočiti ceneno letovanje naše mladine na morju pa tudi pospeševati izlete pomladkarjev in članstva na morje. Zato je potreba večja glavnica, za kar je ustanovljen posebni sklad. To socialno delo je razpredeno na široko, da čimprej udejevši svoj veliki in važni program. Skladu je namenjen tudi čisti dododek od prodaje razglednic, ki jih je izdal Oblastni odbor baš pravočasno. Na finem papirju je umetniško izdelana slika pokrovitelja JS Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, mladega mornarčka ob krmilu, ki nad njim vibra državna trobojnica. Slika je okvirjena z narodnimi motivi, med katerimi se plete trak z napisom »JS svoji deči«. Pod sliko je znak JS. Razglednice so prav primerne za božične in novoletne čestitke ter se bodo prodajale po vseh večjih papirnih trgovinah po ceni 1 Din komad.

Priporočajte uporabo zdravilne vode Rogaške slatine, na katere čistem dobičku je udeležena tudi Jadranska Straža!

Na Poljudu.

Poljud z morske strani.

in cerkev, ki sta v zgodovini Splita igrala važno vlogo, posebno v obrambi zoper Turke.

Bilo je to koncem maja, ko še ni bila tako močna vročina. Pred solničnim zahodom sem stal na poljudskem pristanišču. Poleg mene sta sedela dva fantička in lovila ribe s trnki, na drugi strani luke so ribiči pobirali posušene mreže.

Ogromna žareča kroglja plameni tam nad starodavnim Trogirom. Ves zahod je v plamenu, a iz tega plamena se je odražal v poltemi trogirski zvonik. Planina Kozjak s svojim skalnatim vrhom se je kopala v modrini, a pod njim se je belilo sedem »mest«, kakor sedem labudov. Šepetajoči zahodni veter je prenašal glasove večernega zvona iz neznane daljave. Morje in nebo sta utonila v večerni zarji.

Poslednji košček solnce je kukal na obzorju, ki se je prelival v tisoč barvah. Ko je začel mrak objemati vrhova Kozjaka in Mosora, je na poljudski cerkvi zazvonilo zdravamarijo. Pred vratni je sedela starka, zatopljena v molitev.

Pod cipresami, razvrščenimi kakor stražarji, je vhod v cerkev in samostansko dvorišče. Dvorišče je tiho kakor grob. Pa ni prav nič čudno, da je vse tako tiho, saj so na zidovih vzdane nagrobne plošče uglednih splitskih meščanov, ki kar zahtevajo pokoj. V sredini dvorišča je umetniški vodnjak.

Leta 1102., za vladanja Prostančija, je dal njegov sin, splitski nadškof, sezidati poljudsko cerkev, ki jo je posvetil B. D. Mariji. Pred smrtjo je to cerkev zapustil svojemu očetu. Ta zapuščina je prehajala iz rok v roke, dokler je ni dobil l. 1450 v posest kardinal Besarion, ki je izročil cerkev sinovom sv. Frančiška. Ti so v kratkem popravili cerkev in sezidali poleg samostan s stolpom (l. 1449.), ki še danes stoji.

Stolp je bil za brambo Poljuda proti Turkom. Na njem se nahaja napis v čast zaslužnemu patriciju Dominiku Brunu, branitelju samostana iz l. 1628.

Cerkev je znotraj pobarvana z modernimi barvami, pa kljub temu ni izgubila svoje tajinstvenosti.

V prvi vrsti je treba omeniti veliki Ikonostas¹ na velikem oltarju. Ikonostas ima deset slik, in sicer B. D. Marije z Detetom, sv. Frančiška Asiškega,

¹ Ikonostas je stena z dvema vhodoma, kjer so razvrščene slike svetnikov.

sv. Antona, sv. Bernardina, sv. Dujma, ki drži v rokah sliko Splita, sv. Ludovika, škofa tuluškega, sv. Janeza Krstnika, sv. Jeronima, sv. Marije Magdalene, sv. Katarine aleksandrijske, sv. Helene, matere Konstantina Velikega in sv. Neže. Ikonostasa je umetniško delo beneškega slikarja Jeronima de S. Croce, kakor nam pove napis: Hironymus de S. Cruce MDXLIII.

Druga oltarna slika prikazuje Marijo, mater usmiljeno, z raznimi svetniki in je delo neznanega slikarja. Slika sv. Didaka (St. Diego) je od Palma mlajšega (Palma Giovine). V cerkvi se nahaja krasna slika Viktorja Carpaccia (umrl l. 1520): Marija, pomoč kristjanov (Auxilium Christianorum).

Zanimiva je slika na levem oltarju: Marijino Spočetje, obdana s svetniki, duhovniki, nunami in drugimi osebami. Med osebami se nahajajo: Frančiškan Toma iz Argentine, Duns Scoto, astrolog Albulmas, Peter Lombardo, Ouinto Uccilus Seduline in prerok Mohamed. Vsak ima v rokah napis, poposvečen D. M. Mohamed ima sledeči napis: »Nullus est ex Adam, quem non temerit Satan, praeter Mariam et filium ejus. Mohameat I, 10. Libro V. Corani.«² Ta slika je delo slikarja Nikole Braliča-Ciatorino iz l. 1518.

Samostanska knjižnica hrani lepo sliko Lorenza Lotija, ki predstavlja šolo Toma Nigrija in Razmilovičeva korala s krasnimi minijaturami³, izdelanimi med l. 1680 in 1690, ki so najlepše umetniško delo dalmatinskih miniaturistov. — Kadar obišeš Split, ne pozabi na Poljud.

² Ga ni Adamovega otroka, ki bi ga ne bil oskrnil satan, razen Marije in njenega Sina.

³ Prav majhne slike.

KAPITANOVA POVĚD

Stražarji! Vsak »Stražar« mora vedeti, znati, povedati vsakomur

Začasni poslovnik Pomladka Jadranske straže.

(Konec.)

Člen 12. Vsak razred voli na razrednem sestanku, ki se mora vršiti pred občnim zborom in kateremu predseduje načelnik odnosno njegov namestnik; po enega razrednega poverjenika in dva namestnika. V mešanih razredih bo za dečke poseben poverjenik (namestnik), za deklice posebna razredna poverjenica (namestnica).

Člen 13. Kot glavni poverjenik JS na zavodu, ozir. njegov namestnik stoji oboru ob strani eden od učiteljskega zbora, ki ga določi za vsako poslovno leto vodja zavoda. Ta glavni poverjenik daje odboru glede njegovega poslovanja vsa *aavodila, sopedpisuje njihove dopise in zastopa Pomladek na zunaj.*

Člen 14. Za poslovanje odgovarjajo: odbor v celoti, glavni poverjenik JS na zavodu in vodja zavoda, ki vrši v imenu O. O. nadzorstvo nad poslovanjem Pomladka. Kot pomožni organ oblastnega odbora odseka za Pomladek posluje za območje vsakega okraja okrajni poverjenik Pomladka JS, ki ga določi O. O., da vrši v njegovem imenu nadzorstvo nad vsemi Pomladki v okraju.

Člen 15. Vsi dohodki so last Pomladkov.

Blagajnik oddaja denar sproti vodji zavoda, ki ga hrani pri sebi.

Člen 16. Junija meseca vsakega leta mora vsak Pomladek dostaviti Odseku Pomladka pri O. O. svoje letno poročilo, ki ga sestavlja glavni poverjenik in mora obsegati:

a) število učencev na zavodu po razredih z oznako, koliko teh je včlanjenih v Pomladku;

b) pregled vse pobrane članarine (po kategorijah) in vseh drugih dohodkov;

c) pregled stroškov in končnega imovnega stanja z navedbo, kje se denar nahaja;

d) načrt proračuna dohodkov in izdatkov za bodoče poslovno leto;

e) pregled nederanarne imovine (n. pr. knjižnica i. dr.);

f) poročilo o notranjem delovanju Pomladka v minulem letu (prireditve, predavanja, tečaji itd.).

Poročila se lahko dodajo predlogi za O. O., odsek za Pomladek.

Člen 17. Če bi kak Pomladek prenehal delovati, ali bi bil oblastno razpuščen, preide njegovo premoženje v last socialnemu skladu oblastnega odbora JS.

Člen 18. Vsi Pomladki so dolžni točno upoštevati določbe tega pravilnika, ki veljajo, dokler se drugi ne predpiše.

U G A N K E I N D R U G O

1. Pregovor.

(Castor & Polux, Maribor.)

U T R I T E

J D A N E B

I N E M S I

2. Sestavljanika.

(Zdravko Reven, Vrhnika.)

Zloži iz naslednjih zlogov verz slovenskega pisatelja:

bom, Can, ga, ga, kar, ki, ne, o, Pa, sve, sli, šal, te, več, (vla, zvon).

3. Kraljeva pot.

(Castor & Polux, Maribor)

brat	tom	bi	z	li,	ko	bi
srč	s	bra	lil	kruh	bi	vs
prav	ni	čič.	Za	de	ni	in
mi	ti	gor	vse	do	gat,	sreč
ču	Gre	lil	svet	je	volj	bo

NOVE KNJIGE

Janez Rožencvet, **Leteče copate**. Pravljice. Izdala Goriška Mohorjeva družba v Gorici, 1933. Janez Poženel, ki ga Vrščevi čitatelji prav dobro poznajo, je zbral osem pravljic v lično zbirko, ki jo je s slikami opremil Milko Bambič. Dve pravljici (Modri maček in Lažibaba) sta bili priobčeni v lanskem Vrtecu. Pravljice so pisane v krasni slovenščini. Prav toplo jih priporočam. Naročite jih v Jugoslovanski knjigarni, Ljubljana.

Mirko Kunčič, **Prigode Krojačka Veseljačka** in druge pravljice. Izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1933. Strani 80, broš. 26 Din, vez. 36 Din. Te pravljice niso izvirne, ampak so posnete po najboljših pravljicah svetovnega slovenskega. So pa tako predelane in preoblikovane, da se prav nič ne čuti, da bi bile presajene s tujih vrtoev. Mirko Kunčič se zna tako poglobiti v mlado dušo, da ga vsak otrok razume in z ljubeznijo čita, saj se n. pr. njegove pesmi takoj na pamet nauči, če jih le parkrat na glas prečita.

Koroške uganke in popevke. Zbral Möderdorfer Vinko, ilustriral Joža Vokač. Izdala Mohorjeva družba v Celju, broš.

12 Din, karton. 16 Din, vez. 20 Din. Lepa je misel zbirati narodno blago in ga oteti pogube. Naš narod hrani toliko lepega, zanimivega blaga, ki ga je spesnil in zmoževal v veselih in žalostnih časih. Zbrane so že po večini narodne pesmi, narodne pregovore zbira župnik Sašelj (njegov zbirko sem že priporočil), Möderdorfer je zbral otroške uganke, ki jih je naša prezaslužna Mohorjeva družba povila v okusno knjižico. Nekatere uganke so res prave zanke. Vendar jih boste, mladi čitatelji, lahko uganili, saj je nad vsako uganko tudi rešitev — v sliki. Čitati jo pa more tudi šolarček, ki se še pretepa z A in B, ker so vse uganke tiskane z velikimi črkami, in še prav pisati se bo naučil, le na črke mora paziti.

Salezijanci na Rakovniku so začeli izdajati »Knjižice« v zbirkah A in B. Zbirka A izhaja v začetku meseca in govori o veri, zbirka B pa v sredi meseca in govori o življenju. Do sedaj sta izšle dve številki: A — Srečno pot! Vesela knjižica o smrti, in B — Božje sledi, 1 izvod stane 1 Din, bo jih pa 24. Naroči se lahko v vsakem mesecu. — Vse tukaj navedene knjige prav toplo priporočam in prosite starše, naj jih kupijo za božič. — Korič.

»Vrtec« stane za vse leto Din 15'—, s priložo »Angelček« Din 20'—. Lastnik »Pripravniški dom« v Ljubljani. — Urednik Vinko Lavrič v Ljubljani, Sv. Petra c. 91. — Uprava »Vrtec« v Ljubljani, Miklošičeva c. 7. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (Karel Čeč)